

پرفروش‌ترین
کتاب‌های
امتیحان
شهابی

فرمول
بیست

هویت اجتماعی

پایه دوازدهم
رشته‌های تجربی و ریاضی

مؤلف
الهه همایون‌زاده

فرمول بیست

به نام خداوند جان و خرد

ببین هم من، هم تو، می‌دونیم که اونقدر بچه خوبی نبودی که از اول سال بشینی پای کتاب هویت اجتماعی و درس بخونی! (البته همیشه استثنا هم وجود داره)

البته به کم حق داری، به هر حال کنکور داشتی، تا حدودی عذرت موجهه ولی میدونی که امتحان نهایی هم تو نتیجه کنکور بی‌تأثیر نیست.

حالا! اگه قبلاً به نگاه‌ی به کتاب هویت کردی که خیلی دمت گرم، تو ازون دسته آدمای عاقبت نگر هستی، اما اگه کتاب درسیت هنوز بوی نویی میده، دیگه کم‌کم باید به تکونی به خودت بدی، زشته آدم از درس به این آسونی، ۲۰ نگیره! ببین من که میدونم الان این کتابو داری ورق میزنی میگی آخه به من چه که کنش چیه! آخه چرا من باید در مورد ارزش و هنجار اجتماعی بدونم! ولی اولاً که آش کشک خالته؛ یعنی اساتید تصمیم گرفتن از این درس امتحان نهایی داشته باشیم، ما هم می‌گیم چشم! دوماً به ذره در مورد مفاهیم اجتماعی هم یاد بگیری، چیزی ازت کم نمیشه‌ها! سوماً الکی داری این درس رو برای خودت سخت می‌کنی چون هم واقعاً سخت نیست هم طراح اونقدر بی‌انصاف نیست که بخواد اذیت کنه، مطمئن باش با به کوچولو مطالعه، ۲۰ تو مشتته!

در مورد این کتاب بخوام برات توضیح بدم، شامل مطالب زیر میشه:

۱. درسنامه: تمام مطالب کتاب درسی رو پوشش داده؛ پس کتاب درسیت می‌تونه همچنان به بوی نویی خودش ادامه بده! هر درس از ۲ بخش اصلی تشکیل شده که بعد از هر بخش به آزمونک ۳ - ۴ سؤاله داری که، ریز دوره هم کرده باشی. تکلیف نکته و مثال و تعریف و سؤال هم که مشخصه، انقدر تو کتابای مختلف دیدی که میدونی کارکرد هر کدوم چیه. اما قسمت جالب درسنامه بخش طراح پسنده! تابلوعه دیگه! یعنی چیزی که طراح می‌پسنده. اینا پای ثابت امتحان نهایی هر ساله؛ اصلاً طراح قسم خورده که هر سال از همینا سؤال بده!

۲. سؤال و پاسخ: تنوع سؤال، تعداد سؤال، کافی بودن پاسخها و روشن بودن اونارو وقتی به درس رو بخونی خودت متوجه می‌شی، من چیزی نمی‌گم!

۳. فیلم‌های شب امتحان: توی هر درس فیلم‌های آموزشی شب امتحان اون درس رو به صورت QR-CODE براتون گذاشتیم که با اسکن کردن این کدها میتونی به صورت تصویری توی کلاس درس حضور داشته باشی. توصیه نهایییم به تو اینه که اصلاً استرس این درسو نداشته باش. بری بشینی سر جلسه آزمون، ۲۰ رو گرفتی، برگشتی! شک نکن

به امید موفقیت‌های بزرگت ...

الهه همایون‌زاده

1

بخش

درستامه

و سوالات تشریحی

درس اول

کنش‌های ما

سلام مجدد! چرا مجدد؟! چون به بار تو مقدمه بهت سلام کردم ولی چون می‌دونم نخوندیش، دوباره اینجا می‌گم که بری بخونیش! طی سال تحصیلی خیلی به درس هویت اجتماعی اهمیت ندادی، باشه! مطالبش نجسب بود، باشه! با تقلب به نمره‌ای گرفتی، باشه! اصلاً آنقدر هویت اجتماعی نخوندی که کتابت تار عنکبوت بسته، اونم باشه! این همه باشه من به تو گفتم حالا به باشه تو به من بگو ... بیا این فرمولی که بهت می‌دم رو اجرا کن تو امتحان نهایی هویت اجتماعی ۲۰ می‌گیری! باشه؟! درس اول هویت اجتماعی دو تا تیترا اصلی داره: ۱ ویژگی‌های کنش ۲ پیامدهای کنش. سؤالات امتحان نهایی هیچ پیچیدگی خاصی نداره، اگه مثالی ارزش بیاد، خارج از کتاب نیست اما طراح امتحان نهایی جدیدنا بلا شده و از عکسا هم سؤال میده. اینا رو گفتم که حواست جمع باشه وگرنه همش با فرمول حله!

اسکن کنید

برای استفاده از فیلم‌های آموزشی شب امتحان این درس QR-code مقابل را اسکن کنید.

فیلم شب امتحان

کنش ما انسان‌ها چه ویژگی‌هایی دارد؟

به ساده‌ترین زبان ممکن، کنش همان کاری است که انسان انجام می‌دهد، مثل مطالعه کردن، مسواک زدن، مشورت کردن و ... در زبان فارسی برای فعالیت‌های انسان، اسم‌های گوناگونی مانند کار، عمل، فعل، رفتار، کردار و کنش وجود دارد و انجام‌دهنده این رفتارها نیز با عناوینی مثل کارگر، کارمند، کارگزار، کارفرما و عامل شناخته می‌شوند.

تعریف • در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش می‌گویند.

• در علوم انسانی به انجام‌دهنده کنش، کنشگر می‌گویند.

نکته !

کنش انسان ویژگی‌هایی دارد که باعث متمایز شدن آن از فعالیت سایر مخلوقات مانند حیوانات می‌شود.

سؤال ویژگی‌های کنش انسان‌ها کدام‌اند؟

پاسخ ۱ آگاهانه بودن ۲ ارادی بودن ۳ هدف‌دار بودن ۴ معنادار بودن

آگاهانه بودن

آگاهانه بودن کنش به این معناست که کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون علم و آگاهی انجام نمی‌شود.

مثال ۱ وقتی برای اولین بار از یک کالای پیچیده مثل دوربین عکاسی استفاده می‌کنید، برای کسب آگاهی به دفترچه راهنمای آن مراجعه می‌کنید

ولی پس از آن دیگر سراغی از دفترچه راهنما نمی‌گیرید؛ چون نسبت به عملکرد دستگاه آگاهی دارید.

۲ سخن گفتن یک کنش است و براساس آگاهی ما نسبت به واژگان و دستور زبان شکل می‌گیرد؛ به همین دلیل اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم، از گفتار بازمی‌مانیم یا چون به کلمات و ساختارهای زبان چینی آگاهی نداریم، نمی‌توانیم به آن زبان صحبت کنیم.

ارادی بودن

کنش به اراده‌ انسان وابسته است؛ یعنی تا خواست و اراده‌ انسان نباشد، انجام نمی‌شود. پس علاوه بر آگاهی، اراده‌ کنشگر نیز ضروری است؛ زیرا ممکن است فردی نسبت به کاری آگاهی داشته باشد ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.

مثال دانش‌آموزی پس از برگشت از دبیرستان بر سر دو راهی قرار گرفته است که ابتدا استراحت کند یا تکالیف مدرسه‌اش را انجام دهد. **کلاً هر جا تو سؤال صحبت از دو راهی و انتخاب کردن بود، می‌شه ویژگی ارادی بودن.**

نکته

کنش انسان ارادی است؛ پس فعالیت‌هایی مثل ضربان قلب، گردش خون و بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش نیستند؛ زیرا این اعمال **ارادی نیستند**.

طراح‌پسند ممکن است کنش از روی اشتیاق یا اکراه یا اضطرار یا بنا بر ضرورتی انجام شود اما مهم این است که انجام این کارها از روی اراده بوده است.

مثال فردی که از خطر یا آتش‌سوزی می‌گریزد، با اراده‌ خود این کنش را انجام داده است، او می‌توانست بماند و با خطر مواجه شود.

هدف‌دار بودن

انسان از انجام هر کنشی به دنبال رسیدن به هدفی است؛ به همین دلیل سؤال «چرا چنین کاری را کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید؛ زیرا فعالیت‌های انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود، اگرچه همیشه انسان به هدفی که مدنظر دارد، نمی‌رسد.

مثال فردی از میان جمع برمی‌خیزد و پنجره‌ کلاس را باز می‌کند، اگر از او سؤال شود چرا این کار را کردی؟ ممکن است بگوید: «**هدفم** عوض شدن هوای کلاس بود.»

سؤال آیا انسان‌های مختلف از انجام کنش‌هایشان، هدف‌های یکسانی دارند؟

پاسخ خیر. مثلاً اشخاصی که کنار یک رودخانه هستند ممکن است اهداف گوناگونی مثل: شنا کردن، ماهیگیری، لذت بردن از صدای آب و ... در ذهن داشته باشند.

معنادار بودن

با توجه به ویژگی‌های آگاهانه، ارادی و هدف‌دار بودن، کنش دارای معنا است و انسان‌ها با توجه به معنای یک کنش آن را انجام می‌دهند و پاسخ دادن به همان کنش نیز مستلزم درک صحیح معنای آن است.

مثال دانش‌آموزی در کلاس دستش را بالا می‌آورد و این کار را آگاهانه، ارادی و هدفمند انجام می‌دهد، با توجه به این موارد، کنش او معنادار است و معنای آن اجازه خواستن از معلم است. معلم نیز در صورتی که بالا بردن دست را، اجازه خواستن معنا کند، می‌تواند به کنش دانش‌آموز پاسخ مناسب بدهد.

سؤال بوق زدن راننده یک کنش است؛ معانی مختلف آن چیست؟

پاسخ بوق زدن معانی مختلفی دارد؛ مثل: ۱) نشان دادن شادی ۲) اعتراض کردن ۳) تشکر از دیگران ۴) اخطار دادن ۵) سلام و خداحافظی کردن

ایستگاه سؤال

- ۱ | سلام نظامی سرباز میهن به بارگاه ملکوتی امام رضا (ع)، به کدام یک از ویژگی‌های کنش اشاره دارد؟ ارادی معنادار
- ۲ | معلم در صورتی می‌تواند به خواسته دانش‌آموز پاسخ مناسب بدهد که ..... کنش او را دریابد.
- ۳ | کنش‌ها ممکن است با اشتیاق یا از روی اضطرار انجام شوند، اما در هر حال .....
- ۴ | اگر کنشگری فعالیت خود را با قصد خاصی انجام دهد، مصداق کدام ویژگی کنش است؟
- ۵ | بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش فردی است. (صحیح / غلط)

پاسخ ۱. معنادار ۲. معنای
۳. ارادی اند ۴. هدف‌دار بودن
۵. نادرست (به دلیل ارادی نبودن، اصلاً کنشی انجام نشده است).

کنش ما چه آثار و پیامدهایی دارد؟

هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد؛ این آثار و پیامدها به دو گروه تقسیم می‌شوند: ۱ پیامدهای ارادی (غیرطبیعی) ۲ پیامدهای غیرارادی (طبیعی)

سؤال ویژگی پیامدهای ارادی کنش چیست؟

پاسخ ۱ به اراده انسان‌ها، یعنی خود کنشگر یا دیگری، وابسته‌اند. ۲ خودشان کنش هستند و کنشگری باید آن‌ها را انجام دهد. ۳ احتمالی‌اند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند؛ در واقع اگر فرد آن‌ها را اراده کند، انجام می‌شوند و اگر آن‌ها را نخواهد، انجام نمی‌شوند.

مثال ۱ فردی سلام می‌کند. پاسخ دادن یا پاسخ ندادن او پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود که به اراده پاسخ‌دهنده بستگی دارد.

۲ دانش‌آموزی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند و در پی آن اولاً به سؤالات امتحانی پاسخ می‌دهد و ثانیاً معلم به او نمره متناسب می‌دهد؛ به ترتیب پاسخ دادن به سؤالات، پیامد ارادی کنش است که وابسته به اراده خود کنشگر یعنی دانش‌آموز بوده و دادن نمره نیز پیامد ارادی کنش است که به اراده دیگری یعنی معلم بستگی دارد.

پیامدهای غیرارادی: برخلاف موارد بالا ویژگی‌های پیامدهای غیرارادی عبارتند از: ۱ به اراده انسان‌ها بستگی ندارند. ۲ کنش نیستند؛ یعنی لازم نیست کنشگری آن‌ها را انجام دهد بلکه نتیجه طبیعی کنش هستند. ۳ قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند.

مثال ۱ وقتی پنجره کلاس را باز می‌کنید، هوای کلاس عوض می‌شود.

۲ فردی که وضو می‌گیرد، دست و صورتش پاکیزه می‌شود.

۳ لیز خوردن، پیامد غیرارادی کنش پا گذاشتن روی پوست موز است.

پیامدهای غیرارادی	پیامدهای ارادی		کنش
	وابسته به اراده دیگری	وابسته به اراده کنشگر	
سلامتی، نشاط، تندرستی	پذیرفته شدن در تیم به عنوان هم‌تیمی، مورد تحسین و تشویق دیگران قرار گرفتن	ورزشکار حرفه‌ای شدن، همکاری، گروهی بازی کردن، کمک کردن به دیگران	ورزش کردن
آسیب به سلامتی و ابتلا به بیماری‌های قلبی و سرطان	تعارف سیگار و دخانیات به فرد، سرزنش یا نکوهش	هدر دادن پول، اتلاف زمان، ترک آن یا معتاد شدن	سیگار و قلیان کشیدن
آرامش و سلامت روانی	دعوت فرد به آرامش، تحسین دیگران	ترک کردن محل، پرهیز از دعوی فیزیکی	کنترل خشم
امنیت اجتماعی، خشنودی خداوند	تحسین و تمجید دیگران	داشتن پوشش مناسب و برخورد صحیح با دیگران	رعایت حیا

نکته !

معمولاً انسان‌ها کنش‌های خود را با در نظر گرفتن پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌هایی که پیامدهای نامطلوب دارد، خودداری می‌کنند.

سؤال آیه «آدمی در گرو عمل خویش است» را تحلیل کنید.

پاسخ انسان اعمال خود را با آگاهی و اراده انجام می‌دهد. آدمی با افکار و اعمال خود ارزیابی می‌شود و باید مسئولیت اعمالی که انجام می‌دهد را بپذیرد و پیامدهای کار و کنش‌های خود را قبول کند. خداوند به انسان یادآور شده است که با توجه به قوه تعقل و اختیار که به او بخشیده است، باید عواقب و مسئولیت کارهای خود را بپذیرد.

ایستگاه سؤال

۱ فردی سلام می‌کند. پاسخ دادن یا پاسخ ندادن او پیامد غیرارادی کنش او محسوب می‌شود. (صحیح / غلط) **دی ۱۴۰۲**

۲ کاهش روابط عاطفی میان اعضای خانواده، پیامد طبیعی استفاده افراطی از شبکه‌های مجازی است. (صحیح / غلط) **خرداد ۱۴۰۱**

۳ عوض شدن هوای کلاس بعد از باز کردن پنجره ..... کنش است. پیامد ارادی پیامد غیرارادی **خرداد ۹۹**

۴ پیامدهای غیرارادی کنش ..... هستند ولی پیامدهای ارادی کنش ..... هستند. **دی ۹۸**

۵ انسان‌ها به چه دلیل ممکن است از انجام برخی کنش‌ها خودداری کنند؟ **دی ۹۸**

پاسخ ۱. نادرست (پیامد ارادی) ۲. درست (دیدن از کجا سؤال داده؟ تصاویر کتاب که نکات همشون تو درسنامه هست.)

۳. پیامد غیرارادی ۴. قطعی - احتمالی ۵. پیامدهای نامطلوب کنش

سؤالات صحیح / غلط

۱. پیامدهای غیرارادی کنش قطعی هستند ولی پیامدهای ارادی احتمالی اند. (شهریور ۱۴۰۴ - شهریور ۹۸)
۲. هر جامعه‌ای براساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. (خرداد ۱۴۰۳)
۳. فردی سلام می‌کند. پاسخ دادن یا پاسخ ندادن او پیامد غیرارادی کنش او محسوب می‌شود. (دی ۱۴۰۲)
۴. «ورزشکار حرفه‌ای شدن»، پیامد غیرارادی ورزش کردن است. (شهریور ۱۴۰۲)
۵. کنش انسان همانند سایر مخلوقات معنا دار است. (خرداد ۱۴۰۲)
۶. کاهش روابط عاطفی میان اعضای خانواده، پیامد طبیعی استفاده افراطی از شبکه‌های مجازی است. (خرداد ۱۴۰۱)
۷. اگر انسان کاری را با اکراه و یا از روی اضطرار انجام دهد؛ کنشی انجام نداده است. (خرداد خارج ۱۴۰۱)
۸. برخی پیامدهای کنش، ارادی اند که این دسته پیامدها خودشان کنش هستند. (شهریور ۱۴۰۰)
۹. کنش‌ها ممکن است با اشتیاق یا با اکراه یا حتی از روی اضطرار و بنا به ضرورتی انجام شوند، اما در هر حال، ارادی اند. (دی خارج ۱۴۰۰)
۱۰. فردی که از خطر می‌گریزد کنشی انجام نداده، زیرا عمل او از روی اضطرار است. (خرداد ۹۹)
۱۱. بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش فردی محسوب می‌شود. (شهریور ۹۹ - دی ۹۸)
۱۲. پیامدهای غیرارادی کنش احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند. (دی ۹۹)
۱۳. کسب مدال ورزشی از پیامدهای ارادی وابسته به اراده دیگران در کنش ورزش کردن است. (دی خارج ۹۹)
۱۴. کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود. (شهریور خارج ۹۸)
۱۵. در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، عمل و کردار می‌گویند. (شهریور خارج ۹۸)
۱۶. ناتوانی فرد در سخن گفتن به زبان بیگانه، به دلیل فقدان آگاهی است. (شهریور خارج ۹۸)
۱۷. پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هرکنشگری پرسید؛ زیرا کنش انسان، ارادی است. (شهریور خارج ۹۸)
۱۸. بعضی از کنش‌ها، آثار و پیامدهایی دارند. (شهریور خارج ۹۸)
۱۹. لیز خوردن فرد در پی پا نهادن بر پوست موز، پیامد طبیعی کنش است. (شهریور خارج ۹۸)
۲۰. پیامدهای غیرارادی کنش، نتیجه طبیعی کنش هستند. (شهریور خارج ۹۸)
۲۱. تشویق یک ورزشکار توسط دیگران پیامد ارادی کنش و وابسته به اراده کنشگر دیگر است. (شهریور خارج ۹۸)

سؤالات جای خالی

۲۲. دیگران در صورتی می‌توانند به کنشگر پاسخ مناسب بدهند که ..... کنش او را بیابند. (خرداد ۱۴۰۴ - شهریور ۱۴۰۲)
۲۳. پاسخ دادن به سؤالات امتحانی و نمره دادن استاد، پیامدهای ..... کنش مطالعه کردن است. (خرداد خارج ۱۴۰۱)
۲۴. کنش‌ها ممکن است با اشتیاق یا از روی اضطرار انجام شوند، اما در هر حال ..... (شهریور ۱۴۰۰)
۲۵. فرار گرفتن بر سر دو راهی، یکی از ویژگی‌های کنش را نشان می‌دهد. آن ویژگی، ..... بودن کنش است. (شهریور ۹۹)
۲۶. پیامدهای غیرارادی کنش ..... هستند ولی پیامدهای ارادی کنش ..... هستند. (دی ۹۸)
۲۷. در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، ..... می‌گویند. (دی ۹۸)
۲۸. استفاده از دفترچه راهنمای ماشین لباس شویی به ویژگی ..... کنش اشاره دارد. (دی ۹۸)
۲۹. فعالیت‌هایی مثل ضربان قلب و گردش خون به علت فقدان ویژگی ..... کنش محسوب نمی‌شوند. (دی ۹۸)
۳۰. می‌توان گفت پیامدهای ..... خودشان کنش هستند. (دی ۹۸)
۳۱. پیامدهای ..... کنش احتمالی هستند. (دی ۹۸)
۳۲. سایرین در صورتی می‌توانند به کنش پاسخ مناسب دهند که ..... (دی ۹۸)

۳۳. پیامدهای ..... (ارادی / غیرارادی) کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد. (شهریور ۱۴۰۴)
۳۴. در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، ..... (کنش / رفتار) می‌گویند.
۳۵. فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب، گردش خون و .. کنش ..... (هستند / نیستند).
۳۶. وقتی پنجره کلاسی را باز می‌کنید جزء پیامدهای ..... (ارادی / غیرارادی) کنش است.
۳۷. انسان‌های مختلف از انجام کنش‌هایشان هدف‌های ..... (یکسان / متفاوتی) دارند.

سوالات چهارگزینه‌ای

۳۸. «پاکیزه شدن صورت» و «پاسخ سلام» به ترتیب چه نوع پیامدهایی برای کنش‌های وضو گرفتن و سلام کردن هستند؟ (خرداد ۱۴۰۴)
- (۱) ارادی وابسته به کنشگر - غیرارادی
(۲) ارادی وابسته به دیگری - غیرارادی
(۳) غیرارادی - ارادی وابسته به دیگری
(۴) غیرارادی - ارادی وابسته به کنشگر
۳۹. «ناتوانی توریست ژاپنی در مکالمه به زبان فارسی» اشاره به کدام یک از ویژگی‌های کنش دارد؟ (شهریور ۱۴۰۴)
- (۱) آگاهانه بودن (۲) ارادی بودن (۳) هدف‌دار بودن (۴) معنادار بودن
۴۰. سلام نظامی سرباز میهن به بارگاه ملکوتی امام رضا (ع)، به کدام یک از ویژگی‌های کنش اشاره دارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)
- (۱) آگاهانه (۲) ارادی (۳) معنادار (۴) هدف‌دار
۴۱. عبارت‌های «قرارگرفتن بر سر دو راهی» و «سخن گفتن به زبان فرانسه» به ترتیب به کدام ویژگی کنش اشاره دارد؟ (مرداد ۱۴۰۳)
- (۱) معنادار - هدف‌دار (۲) ارادی - آگاهانه (۳) هدف‌دار - معنادار (۴) آگاهانه - ارادی
۴۲. عبارت‌های «چرا چنین کاری کردی؟» و «قرارگرفتن بر سر دو راهی» به ترتیب اشاره به کدام ویژگی کنش است؟ (دی ۱۴۰۳)
- (۱) معنادار - آگاهانه (۲) هدف‌دار - آگاهانه (۳) هدف‌دار - ارادی (۴) معنادار - ارادی
۴۳. هنگامی که از شما پرسیده می‌شود «چرا امتحان می‌دهید؟» پاسخ شما بیانگر کدام ویژگی کنش است؟ (دی ۱۴۰۲)
- (۱) آگاهانه (۲) ارادی (۳) هدف‌دار (۴) معنادار
۴۴. درس خواندن برای دستیابی به شغل و درآمد، به کدام یک از ویژگی‌های کنش اشاره دارد؟ (خرداد ۱۴۰۱)
- (۱) معنادار بودن (۲) آگاهانه بودن (۳) ارادی بودن (۴) هدف‌دار بودن
۴۵. عبارت‌های زیر بیانگر کدام ویژگی کنش است؟ (شهریور ۱۴۰۰)
- وقتی برای اولین بار برای استفاده از یک کالای پیچیده به دفترچه راهنمای آن مراجعه می‌کنیم.
- قرارگرفتن بر سر دو راهی
- (۱) ارادی بودن - هدف‌دار بودن
(۲) معنادار بودن - هدف‌دار بودن
(۳) معنادار بودن - آگاهانه بودن
(۴) آگاهانه بودن - ارادی بودن
۴۶. عوض شدن هوای کلاس، بعد از بازکردن پنجره، ..... کنش است. (خرداد ۹۹)
- (۱) پیامد غیرارادی (۲) ویژگی آگاهانه بودن (۳) پیامد ارادی (۴) ویژگی معنادار بودن
۴۷. کدام گزینه در مورد پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش صحیح است؟ (شهریور ۹۹)
- (۱) پیامدهای ارادی کنش، قطعی و حتمی‌اند اما پیامدهای غیرارادی کنش، احتمالی‌اند.
(۲) پیامدهای ارادی، کنش نیستند بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند.
(۳) عوض شدن هوای کلاس بعد از بازکردن پنجره، پیامد ارادی کنش است.
(۴) پیامدهای غیرارادی کنش قطعی هستند، یعنی حتماً انجام می‌شوند.
۴۸. کدام مورد از ویژگی‌های کنش نیست؟ (خرداد ۹۸)
- (۱) آگاهانه (۲) ارادی (۳) غریزی (۴) هدف‌دار

(شهریور ۹۸)

۴۹. کدام یک از موارد زیر کنش محسوب می‌شود؟

۱) ضربان قلب

۲) گردش خون

۳) سخن گفتن

۴) بستن ناخودآگاه چشم موقع ترس

۵۰. کدام مورد از ویژگی‌های کنش نیست؟

۱) آگاهانه

۲) ارادی

۴) هدف‌دار

۳) انعطاف‌پذیر

(خرداد خارج ۹۸ - دی ۹۷)

۵۱. کدام مورد از ویژگی‌های کنش نیست؟

۱) آگاهانه بودن

۲) ارادی بودن

۴) هدف‌دار بودن

۳) متناسب بودن

۵۲. کدام یک از موارد زیر یک کنش است؟

۱) مسموم شدن بر اثر خوردن غذای فاسد

۲) رد کردن چراغ قرمز راهنمایی و رانندگی

۳) کشیدن دست هنگام برخورد با جسم داغ

۴) بستن چشم هنگام مواجهه با خطر

۵۳. عبارت زیر به کدام ویژگی کنش اشاره دارد؟

«علی به قصد خنک شدن هوای اتاق، پنجره را باز می‌کند.»

۱) معنادار بودن

۲) ارادی بودن

۴) آگاهانه بودن

۳) هدفمند بودن

۵۴. کدام یک از پیامدهای ارادی کنش است؟

۱) سرطان ریه در اثر استعمال دخانیات

۲) گازگرفتگی در اثر استشاق گاز شهری

۳) جرمه شدن توسط پلیس به دلیل سرعت غیرمجاز

۴) تمیز شدن دست و صورت در اثر وضو

کشف ارتباط

۵۵. هر یک از عناوین سمت چپ با کدام یک از گزاره‌های سمت راست ارتباط دارد؟ (دو مورد در سمت چپ اضافی است.)

ب	الف
۱- آگاهانه بودن	الف) شخصی با وجود این‌که می‌داند، دروغ‌گویی گناه بزرگی است، تصمیم می‌گیرد در دادگاه شهادت دروغ بدهد.
۲- ارادی بودن	ب) فردی که دستور زبان و واژگان زبان چینی را نمی‌داند، نمی‌تواند به آن زبان صحبت کند.
۳- معنادار بودن	ج) سریع‌ترین دوندۀ مسابقه پس از گذشت از خط پایان، برنده‌ی مقام اول می‌شود.
۴- هدفمند بودن	د) شخصی به منظور تماس گرفتن با خواهرش، تلفن را برمی‌دارد.
۵- پیامد ارادی کنش	
۶- پیامد طبیعی کنش	

۵۶. پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش «وضو گرفتن» را بنویسید.

کنش	یک پیامد ارادی وابسته به اراده دیگران نام ببرید.	یک پیامد غیرارادی نام ببرید.
وضو گرفتن	.....الف.....	.....ب.....

۵۷. جدول زیر را کامل کنید.

کنش	پیامد ارادی	پیامد غیرارادی
کنترل چشم	.....الف.....	.....ب.....
نماز خواندن	.....ج.....	.....د.....

سؤالات پاسخ کوتاه

۵۸. به چه علت پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هرکنشگری پرسید؟ (خرداد ۱۴۰۴)
۵۹. «نمره دادن استاد به دانشجوی»، کدام یک از انواع پیامدهای ارادی کنش، به حساب می‌آید؟ (شهریور ۱۴۰۴)
۶۰. فعالیت فردی که با اکراه و از روی اضطرار کاری انجام می‌دهد؛ کنش محسوب می‌شود؟ چرا؟ (دی ۱۴۰۲)
۶۱. «مریم در خرید تبلت یا تلفن همراه تردید دارد»؛ این جمله نشانگر کدام ویژگی کنش است؟ (شهریور ۱۴۰۲)
۶۲. یکی از پیامدهای غیرارادی «رعایت حیا» را نام ببرید. (خرداد ۱۴۰۲)
۶۳. انسان‌ها به چه دلیل ممکن است از انجام برخی کنش‌ها خودداری کنند؟ (خرداد خارج ۱۴۰۱-۹۸)
۶۴. «قرارگرفتن بر سر دو راهی، یکی از ویژگی‌های کنش را نشان می‌دهد». این عبارت مربوط به کدام یک از ویژگی‌های کنش است؟ (دی ۱۴۰۰)
۶۵. اگرکنشگری فعالیت خود را با قصد خاصی انجام دهد، مصداق کدام ویژگی کنش است؟ (شهریور ۹۸)
۶۶. مهم‌ترین ویژگی کنش چیست؟ (ذکر حداقل دو مورد ضروری است). (شهریور خارج ۹۸)
۶۷. آیا درس خواندن یک کنش است؟ چرا؟ (شهریور خارج ۹۸)
۶۸. قرارگرفتن شخص بر سر دوراهی، بیانگر کدام ویژگی کنش است؟
۶۹. اگر از شخصی پرسیم «چرا این کار را کردی؟» هدف ما اشاره به کدام ویژگی کنش است؟
۷۰. آلودگی هوا در اثر استفاده از خودروهای فرسوده، مربوط به کدام نوع از پیامدهای کنش است؟
۷۱. پیامد ارادی و غیرارادی کنش ورزش کردن چیست؟
۷۲. کدام دسته از پیامدهای کنش، خودشان کنش هستند؟
۷۳. به علت فقدان کدام ویژگی کنش، فعالیت‌هایی مثل بالا رفتن فشار خون در اثر مصرف زیاد نمک، کنش محسوب نمی‌شود؟

سؤالات پاسخ بلند

۷۴. پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش انسانی را با هم مقایسه کنید. (ذکر یک مورد از هر کدام کافی است). (خرداد ۱۴۰۳-۹۷)
۷۵. پیامدهای ارادی کنش را توضیح دهید. (دی ۱۴۰۰)
۷۶. منظور از معنادار بودن کنش چیست؟ با مثال توضیح دهید. (دی ۹۹)
۷۷. از ویژگی‌های کنش، دو مورد را به طور خلاصه توضیح دهید. (دی خارج ۹۹)
۷۸. مفهوم «کنش آگاهانه» را با مثال توضیح دهید. (خرداد خارج ۹۹)
۷۹. ارادی بودن کنش به چه معناست؟
۸۰. توجه به پیامدهای کنش، چه تأثیری بر آدمیان دارد؟
۸۱. شخصی به دلیل قرارگرفتن در شرایط اضطرار برای پرداخت بدهی‌هایش، مجبور می‌شود اتومبیل خود را با قیمت بسیار پایین بفروشد، آیا کار او یک کنش است؟ چرا؟
۸۲. ویژگی پیامدهای ارادی کنش چیست؟
۸۳. منظور از قطعی یا احتمالی بودن پیامدهای کنش چیست؟
۸۴. پیامدهای طبیعی کنش چگونه‌اند؟ مثال بزنید.
۸۵. آیه شریفه «آدمی در گرو عمل خویش است» را تحلیل نمایید.
۸۶. جمله زیر به کدام ویژگی کنش اشاره دارد؟ توضیح دهید.
«مریم پس از قبولی در کنکور سراسری، بین انتخاب رشته حقوق و روانشناسی مردد است.»

۲
بخش

پاسخنامه

پیامد غیرارادی	پیامد ارادی	کنش
آرامش روانی و سلامت جسمانی	پرهیز از تندخویی، فحاشی و زد و خورد	کنترل خشم
تقرب الهی و آرامش درونی	وضو گرفتن، مرتب و معطر بودن	نماز خواندن

۵۸ | زیرا انسان فعالیت‌های خود را با قصد و هدف خاصی انجام می‌دهد.

۵۹ | پیامد ارادی وابسته به اراده دیگری

۶۰ | بله؛ زیرا با اراده خود این کنش را انجام داده است.

۶۱ | ارادی

۶۲ | رضایت درونی، احساس آرامش، در امان بودن از برخی آسیب‌های اجتماعی و ...

۶۳ | نگرانی از پیامدهای نامطلوب

۶۴ | ارادی بودن کنش | ۶۵ | هدفمند بودن

۶۶ | آگاهانه - ارادی - هدف‌دار - معنادار

۶۷ | بله، چون با آگاهی و اراده انجام می‌شود.

۶۸ | ارادی بودن | ۶۹ | هدفمند بودن

۷۰ | پیامد غیرارادی یا طبیعی کنش

۷۱ | پیامد ارادی: تحسین دیگران / پیامد غیرارادی: تندرستی

۷۲ | پیامدهای ارادی کنش | ۷۳ | ارادی بودن

۷۴ | پیامدهای ارادی، ۱ خودشان کنش هستند. ۲ به اراده انسان‌ها، یعنی خود کنشگری افراد دیگر، وابسته‌اند. ۳ احتمالی‌اند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند.

پیامدهای غیرارادی، ۱ کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد. ۲ نتیجه طبیعی کنش‌اند. ۳ قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند. (ذکر یک مورد از هر کدام کافی است.)

۷۵ | برخی از پیامدهای کنش به اراده انسان‌ها، یعنی خود کنشگری افراد دیگر، وابسته‌اند. به آن‌ها پیامدهای ارادی می‌گویند. این دسته از پیامدها خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد.

۷۶ | انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند؛ مثلاً وقتی دانش‌آموزی در کلاس، دستش را بالا می‌آورد، این کار را آگاهانه، ارادی و هدف‌دار انجام می‌دهد و معنای آن اجازه خواستن از معلم است. معلم نیز در صورتی می‌تواند به او پاسخ مناسب بدهد که معنای کنش او را بیابد.

۷۷ | کنش، آگاهانه است؛ یعنی کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.

کنش، ارادی است. (کنش به اراده انسان وابسته است)؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد؛ کنش انجام نمی‌شود.

کنش، هدف‌دار است؛ یعنی انسان فعالیت‌های خود را با قصد و هدف خاصی انجام می‌دهد، اگرچه ممکن است همیشه به آن هدف نرسد.

کنش، معنادار است و انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.

۷۸ | کنش، آگاهانه است؛ یعنی کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود. برای مثال، سخن گفتن یک کنش است. اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم، از گفتار بازمی‌مانیم. از این رو فردی که از واژگان و دستور یک زبان آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.

- ۱ | درست
- ۲ | درست
- ۳ | نادرست (... پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود).
- ۴ | نادرست (پیامد ارادی ...)
- ۵ | نادرست (کنش سایر مخلوقات معنادار نیست).
- ۶ | درست
- ۷ | نادرست (اگر انسان کاری را با اکراه یا از روی اضطرار انجام دهد، همچنان کار او یک کنش است).
- ۸ | درست
- ۹ | درست
- ۱۰ | نادرست (به دلیل ارادی بودن فعالیت گریختن از خطر کار او یک کنش است).
- ۱۱ | نادرست (به دلیل ارادی نبودن کنشی صورت نگرفته است).
- ۱۲ | نادرست (پیامدهای غیرارادی کنش قطعی هستند).
- ۱۳ | درست
- ۱۴ | درست
- ۱۵ | نادرست (در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش می‌گویند).
- ۱۶ | درست
- ۱۷ | نادرست (... زیرا کنش انسان هدفمند است).
- ۱۸ | نادرست (همه کنش‌ها آثار و پیامدهایی دارند).
- ۱۹ | درست
- ۲۰ | درست
- ۲۱ | درست
- ۲۲ | معنای
- ۲۳ | ارادی
- ۲۴ | ارادی‌اند
- ۲۵ | ارادی
- ۲۶ | قطعی - احتمالی
- ۲۷ | کنش
- ۲۸ | آگاهانه بودن
- ۲۹ | ارادی بودن
- ۳۰ | ارادی کنش
- ۳۱ | ارادی
- ۳۲ | معنای آن را درک کنند
- ۳۳ | غیرارادی
- ۳۴ | کنش
- ۳۵ | نیستند
- ۳۶ | غیرارادی
- ۳۷ | متفاوتی
- ۳۸ | گزینه ۳
- ۳۹ | گزینه ۱
- ۴۰ | گزینه ۳
- ۴۱ | گزینه ۲
- ۴۲ | گزینه ۳
- ۴۳ | گزینه ۳
- ۴۴ | گزینه ۴
- ۴۵ | گزینه ۴
- ۴۶ | گزینه ۱
- ۴۷ | گزینه ۴
- ۴۸ | گزینه ۳
- ۴۹ | گزینه ۳
- ۵۰ | گزینه ۳
- ۵۱ | گزینه ۳
- ۵۲ | گزینه ۲
- ۵۳ | گزینه ۳
- ۵۴ | گزینه ۳
- ۵۵ | الف) ۲
- ب) ۱
- ج) ۶
- د) ۴
- ۵۶ | الف) مورد تشویق و تمجید دیگران قرار گرفتن
- ب) تقرب الهی

دیگران	۱۰۱	پدیده‌های اجتماعی	۱۰۲
کنش اجتماعی	۱۰۳	کنش‌های اجتماعی	۱۰۴
ارزش اجتماعی	۱۰۵	هنجار اجتماعی	۱۰۶
پدیده‌های اجتماعی	۱۰۷	کنش اجتماعی	۱۰۸
کنش اجتماعی - ارزش‌های اجتماعی	۱۰۹		
کنش اجتماعی	۱۱۰	فردی	۱۱۱
دیگران، خودمان، خلقت و خداوند متعال	۱۱۲		
ارزش‌های اجتماعی	۱۱۳	فردی	۱۱۴
چندفرزندی	۱۱۵	اجتماعی	۱۱۶
اجتماعی	۱۱۷	اجتماعی	۱۱۸
نرخ جایگزینی	۱۱۹	دیگران	۱۲۰
ارزش‌ها	۱۲۱	هنجار	۱۲۲
گزینه ۳	۱۲۳	گزینه ۱	۱۲۴
گزینه ۳	۱۲۵	گزینه ۱	۱۲۶
گزینه ۳	۱۲۷	گزینه ۴	۱۲۸
الف) ۳	۱۲۹	ب) ۵	ج) ۲
الف) ۵	۱۳۰	ب) ۳	ج) ۱
	۱۳۱		

ارزش (هدف)	هنجار (شیوه و روش)
ادب	به دیگران سلام کنیم و سلام دیگران را پاسخ دهیم.
حیا	پوشش شرعی را رعایت کنیم.
نظم	وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم.

الف) ۱	ب) ۲	ج) ۳
دادن وام قرض‌الحسنه، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری‌های مفید و ...	۱۳۳	
بله، زیرا کنش او ناظر به دیگران (معلم) است.	۱۳۴	
هنجار اجتماعی	۱۳۵	
پدیده‌های اجتماعی	۱۳۶	
کنش‌های اجتماعی	۱۳۷	
کنش اجتماعی و پیامدهای آن	۱۳۸	
کنش اجتماعی	۱۳۹	
فردی: مسواک زدن و راه رفتن / اجتماعی: مشورت کردن	۱۴۰	
باید به بزرگ‌ترها احترام بگذاریم - نباید در خیابان زباله بریزیم.	۱۴۱	
کنش اجتماعی و پیامدهای آن	۱۴۲	
الف) ارزش اجتماعی / ب) هنجار اجتماعی	۱۴۳	
جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی	۱۴۴	
کنش‌های اجتماعی	۱۴۵	
پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند (نتیجه کنش‌های افراد هستند). ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.	۱۴۶	
الف) رعایت حقوق دیگری / ب) آرام مطالعه کند.	۱۴۷	
خیر؛ گاهی برخی کنش‌ها در حضور فیزیکی دیگران انجام می‌شوند اما فردی هستند؛ مانند فردی که در کلاس حضور دارد ولی بی‌توجه به اطرافیان در ذهن خود رودخانه‌ای خروشان را تخیل می‌کند.	۱۴۸	

کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد، کنش انجام نمی‌شود؛ پس برای انجام کنش علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است؛ زیرا ممکن است فردی از کاری آگاه باشد اما تصمیم به انجام آن نگیرد.	۷۹
انسان‌ها کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن‌ها انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.	۸۰
بله؛ زیرا کنش‌ها ممکن است با اشتیاق یا با اکراه یا حتی از روی اضطرار و بنا به ضرورتی انجام شوند اما در هر حال، ارادی‌اند. حتی فردی که از خطر می‌گریزد، با اراده خود این کنش را انجام می‌دهد. او می‌توانست بماند و با خطر روبه‌رو شود.	۸۱
پیامدهای ارادی کنش: ۱ به اراده انسان‌ها یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته‌اند ۲ خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد. ۳ احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا خیر.	۸۲
پیامدهای غیرارادی کنش قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند ولی پیامدهای ارادی کنش احتمالی‌اند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند. اگر فرد آن‌ها را اراده کند، انجام می‌شوند و اگر آن‌ها را نخواهد و اراده نکند، انجام نمی‌گیرند.	۸۳
پیامدهای غیرارادی کنش، نتیجه طبیعی کنش هستند؛ یعنی لازم نیست کنشگری آن‌ها را انجام دهد و همچنین این پیامدها، قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند؛ مانند یاد گرفتن درس بعد از مطالعه.	۸۴
هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد و معمولاً انسان‌ها کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند؛ زیرا انسان موجودی مسئول است و با توجه به اراده و آگاهی که دارد، اعمالی را انجام داده و مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. پس اگر انسان عملی را انجام می‌دهد باید مسئولیت آن را بپذیرد و پیامدهای آن را در نظر بگیرد.	۸۵
قرار گرفتن بر سر دو راهی، اشاره به ویژگی ارادی بودن کنش دارد. کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا خواست و اراده انسان نباشد، کنش انجام نمی‌شود.	۸۶

درس ۲ پدیده‌های اجتماعی

درست	۸۷
درست	۸۸
نادرست (ارزش‌ها از جنس هدف و مقصودند و هنجارها از جنس وسیله)	۸۹
درست	۹۰
نادرست (... کنش فردی هستند.)	۹۱
درست	۹۲
نادرست (کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.)	۹۳
درست	۹۴
درست	۹۵
درست	۹۶
نادرست (... در حال انجام یک کنش اجتماعی است.)	۹۷
نادرست (هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است.)	۹۸
درست	۹۹
درست	۱۰۰